

S/P - 0912/6/12/37502

Chełm, dnia 16 listopada 2012 r.

BIBLIO RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH	
WPEŁ.	2012 -11- 26
ZAL.	NR 1514364

Pani
Justyna Róża Lewandowska
Dyrektor Zespołu Krajowego Mechanizmu Prewencji
Biura Rzecznika Praw Obywatelskich
w Warszawie

W nawiązaniu do pisma RPO-708083-VII-720.5/12/WS z dnia 09.10.2012r. w sprawie Raportu Krajowego Mechanizmu Prewencji z wizytacji w Zakładzie Karnym w Chełmie oraz zawartymi w raporcie zaleceniami poniżej przedstawiam sposób i^o realizacji.

Ad.1. Funkcjonariusze i pracownicy Zakładu Karnego w Chełmie korzystają z warsztatów profilaktyki stresu organizowanych przez Ośrodek Medycyny Pracy przy Okręgowym Inspektoracie Służby Więziennej w Lublinie. Oprócz tego w każdym przypadku uczestniczenia w zdarzeniu nadzwyczajnym, stanowiącym źródło silnego stresu są kierowani na indywidualne konsultacje psychologiczne.

Informuję ponadto, że w projektacji szkoleń ogólnie penitencjarnych przeprowadzanych systematycznie w Zakładzie Karnym w Chełmie, zostanie uwzględniona tematyka z zakresu praw osób pozbawionych wolności.

Ad.2. Zgodnie z art. 217c Kodeksu karnego wykonawczego tymczasowo aresztowany nie może korzystać z aparatu telefonicznego oraz innych środków łączności przewodowej i bezprzewodowej. W Zakładzie Karnym w Chełmie powyższy przepis jest przestrzegany i realizowany. Szczegółowe stanowisko – wykładnię w tym przedmiocie stanowi pismo Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 27.03.2012r. nr BPR-023-21/12/714.

Informuję ponadto, że tymczasowo aresztowani podczas przyjęcia do jednostki są informowani o możliwości powiadomienia o którym mowa w art. 211§ 2 Kkw (osoby najbliższe, inne osoby, stowarzyszenia, organizacje lub instytucje, obrońcę) zgodnie z podanym przez tymczasowo aresztowanego adresem, a w przypadku cudzoziemca właściwy urząd konsularny. Tymczasowo aresztowani mają możliwość wypisania stosownego powiadomienia, które jest wysyłane niezwłocznie pod wskazany adres. Niemniej jednak, zdarzają się przypadki, że doprowadzeni w trakcie przyjęcia odmawiają wypisywania w/w powiadomienia lub już powiadomili osoby wskazane wyżej na etapie sporządzania protokołu zatrzymania przez policję.

Ad.3. Tymczasowo aresztowani rozmieszczani są w wyznaczonych oddziałach aresztu śledczego. W celu właściwego rozmieszczenia tymczasowo aresztowanych Dyrektor Zakładu Karnego na podstawie § 44 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 stycznia 2004r. w sprawie czynności administracyjnych związanych z wykonywaniem

*Wpominam s. 5
Z. M. Łoś 2*

tymczasowego aresztowania oraz kar i środków przymusu skutkujących pozbawienie wolności oraz dokumentowania tych czynności (Dz. U. Nr 15 poz. 142), zarządzeniem wewnętrznym ustala grupy tymczasowo aresztowanych. Ich tworzenie ma na celu zapewnienie właściwej izolacji tymczasowo aresztowanych, mając przede wszystkim na względzie izolację współuczestników przestępstwa. Ruch tymczasowo aresztowanych, w tym również doprowadzanie na Msze Święte odbywa się wyłącznie w obrębie danej grupy izolacyjnej na podstawie zatwierdzonego przez dyrektora planu korzystania przez osadzonych ze zbiorowych posług religijnych w poszczególnych miesiącach br. Chęć uczestniczenia w posługach religijnych każdy tymczasowo aresztowany zgłasza oddziałowemu pełniącemu służbę w oddziale mieszkalnym, w którym jest zakwaterowany. Informacja o ilości chętnych TA i numerach grup jest przekazywana dowódcy zmiany, który informuje osobę duchową o potrzebie przeprowadzenia Mszy Świętej dla osadzonych tymczasowo aresztowanych.

Ad.4. W Zakładzie Karnym w Chełmie do dyspozycji tymczasowo aresztowanych w codziennej ofercie jest szereg zajęć rekreacyjnych, sportowych i kulturalno-oświatowych. Tymczasowo aresztowani mogą korzystać z zajęć organizowanych na świetlicach oddziałowych oraz zajęciach organizowanych na sali rekreacji ruchowej, a w porze letniej od maja do października z boiska do zajęć rekreacyjnych na wolnym powietrzu. Ponadto zapewnia się im możliwość uczestniczenia w konkursach organizowanych przez wychowawców. Ogólnozakładowy radiowęzeł emituje audycje kierowane do wszystkich osadzonych w Zakładzie Karnym w Chełmie. Tymczasowo aresztowanym przysługuje również prawo korzystania z punktów bibliotecznych znajdujących się w oddziałach mieszkalnych oraz na ich wniosek z księgozbioru w bibliotece centralnej zakładu.

Ad.5. Zgodnie z art. 115 § 7 Kodeksu karnego wykonawczego skazanemu odbywającemu karę pozbawienia wolności w zakładzie karnym typu zamkniętego świadczenia zdrowotne są udzielane w obecności funkcjonariusza nie wykonującego zawodu medycznego; na wniosek funkcjonariusza lub pracownika podmiotu leczniczego dla osób pozbawionych wolności, świadczenia zdrowotne mogą być udzielane skazanemu bez obecności funkcjonariusza nie wykonującego zawodu medycznego. Mając na uwadze cytowany przepis, w Zakładzie Karnym w Chełmie lekarze indywidualnie podejmują decyzje o sposobie przeprowadzania badania lekarskiego. Biorąc pod uwagę typ i rodzaj tutejszego zakładu karnego oraz populację osób pozbawionych wolności poddawanych badaniom uważam, że funkcjonariusz służby więziennej podczas przyjęć lekarskich powinien znajdować się na tyle blisko, aby bezzwłocznie reagować na przypadki potencjalnej agresji. Nie mniej jednak zwrócono uwagę lekarzom, by tak organizowali swoją pracę, aby obecność funkcjonariusza podczas badania lekarskiego nie była krępująca dla pacjentów.

Na wniosek lekarza przeprowadzającego badanie funkcjonariusz Służby Więziennej nie będący pracownikiem medycznym nie uczestniczy w przyjęciu osadzonego, a lekarz i pacjent pozostają poza zasięgiem wzroku funkcjonariusza. Lekarze w każdym przypadku podejmując decyzję w tym przedmiocie uwzględniają rodzaj przeprowadzanego badania oraz prośby osadzonych.

Ad. 6. W Zakładzie Karnym w Chełmie zatrudnionych jest pięciu psychologów. W oddziałach zwykłych trzech, natomiast w oddziale terapeutycznym jeden psycholog i kierownik oddziału, który posiada wykształcenie psychologiczne. Żaden z zatrudnionych psychologów nie posiada uprawnień do prowadzenia psychoterapii. Psycholog oddziału terapeutycznego prowadzi oddziaływania indywidualne ukierunkowane na psychokorekcję. W bieżącym roku w oddziale terapeutycznym zrealizowano łącznie 769 rozmów psychologicznych, natomiast w oddziałach zwykłych 1651 rozmów. W oddziale terapeutycznym każdy skazany ma zapewniony codzienny kontakt z psychologiem.

Ad.7. Praca w oddziale terapeutycznym ze skazanymi z niepsychotycznymi zaburzeniami lub upośledzonymi umysłowo jest wysoko obciążająca psychicznie. Niewątpliwie umożliwienie zespołowi terapeutycznemu skorzystania z superwizji, miałyby szereg pozytywnych konsekwencji wpływających na efektywność prowadzonych oddziaływań i kondycję psychiczną pracowników. W chwili obecnej z uwagi na brak środków finansowych jednostka nie ma możliwości zapewnienia zespołowi terapeutycznemu superwizji. W przypadku otrzymania na ten cel środków finansowych, po ustaleniu kosztów prowadzenia usługi w ramach umowy-zlecenia będą czynione starania w kierunku pozyskania do współpracy osoby superwizora.

Ad. 8, 11. W Zakładzie Karnym w Chełmie, w miarę posiadanych środków finansowych podejmowane są działania mające na celu poprawę warunków bytowych osób pozbawionych wolności. Z uwagi na ograniczone środki finansowe nie jest jednak możliwe szybkie zapewnienie standardów, o których mowa w Raporcie. Również pozostałe rekomendacje będą w miarę możliwości organizacyjnych, finansowych i prawnych realizowane. Kontynuacja planowania remontów w Zakładzie Karnym w Chełmie, odbywa się w sposób sukcesywny wykonywane są prace remontowe jednostki mające na celu poprawę standardu zapewniającego jak najmniejsze uciążliwości zamieszkania dla osadzonych. W miarę posiadanych środków finansowych, mocy przerobowych i możliwości udostępniania wolnych cel do remontu, przeprowadzane są systematycznie bieżące modernizacje i czynności konserwacyjne ze zwróceniem szczególnej uwagi na dokładne i staranne wykonywanie wszelkich prac. Powstałe usterki likwidowane są na bieżąco, systematycznie, a zużyty sprzęt sukcesywnie uzupełniany. Wymieniona została stara stolarka okienna pawilonu A w oddziale III na stolarkę z PCV. W harmonogramie robót konserwacyjnych na 2012 r. ustalono wykonanie remontu 38 cel mieszkalnych w pawilonach A, B i D. Stara stolarka okienna pawilonu A w oddziale III została wymieniona na stolarkę z PCV.

Ad. 9. Zakład Karny w Chełmie posiada jedną 8- osobową izbę chorych, która wchodzi w skład tutejszego Zakładu Opieki Zdrowotnej. W przypadku otrzymania środków finansowych zostanie przeprowadzony generalny remont izby chorych, w zakresie dostosowania jej do wymogów wynikających z rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 lipca 2012r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu leczniczego dla osób pozbawionych wolności (Dz. U. z 2012r. poz. 808).

Ad. 10. W tutejszej jednostce penitencjarnej podejmowane są na bieżąco działania mające na celu ograniczenie utrudnień w funkcjonowaniu osadzonych z niepełnosprawnością oraz mające na celu stworzenie odpowiednich warunków dla skazanych z niepełnosprawnością ruchową. W wyniku stopniowo prowadzonych prac oddział C-6 został częściowo dostosowany infrastrukturą do odbywania kary przez osoby niepełnosprawne ruchowo. W oddziale mieszkalnym wyodrębniona jest 3-osobowa cela mieszkalna przeznaczona wyłącznie dla wskazanych osób. Funkcjonuje również świetlica i łaźnia dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową. Osadzeni w tutejszej jednostce mają ponadto do dyspozycji podjazd do pawilonu A, w którym znajduje się Zakład Opieki Zdrowotnej.

Podejmowane są doraźnie przez administrację Zakładu Karnego w Chełmie działania ograniczające utrudnienia w funkcjonowaniu w jednostce osadzonych z niepełnosprawnością, polegające na umieszczaniu tych osób w oddziałach, z których wyjścia na pola spacerowe znajdują się na jednym poziomie z polami spacerowymi.

Ad. 12. W Zakładzie Karnym w Chełmie zgodnie z § 30 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności, skazani korzystają co najmniej raz w tygodniu z ciepłej kąpieli. Osadzeni zatrudnieni oraz biorący udział w kursach szkoleniowych mogą korzystać z kąpieli codziennie, a kąpiele skazanych chorych odbywają się według zaleceń lekarza. Czas kąpieli jest dostosowany do potrzeb oraz liczby kąpiących się osadzonych.

Informuję ponadto, że w umowach z kontrahentami zatrudniającymi osadzonych umieszczone są zapisy dotyczące zapewnienia dla skazanych zatrudnionych środków czystości oraz odpowiednich urządzeń i warunków higieniczno – sanitarnych w miejscu pracy. Realizacja tych zagadnień jest systematycznie sprawdzana podczas kontroli miejsc pracy osadzonych. Przeprowadzone kontrole mnie wykazały uchybień w tym zakresie.

Ad. 13. Wydawane są zgody na dodatkowe czajniki w największych celach mieszkalnych w przypadkach zwrócenia się osadzonych z przedmiotową prośbą.

Ad. 14. Od dnia zakończenia wizytacji osadzonym są wydawane koperty do prowadzenia korespondencji nie objętej cenzurą, gwarantujące zachowanie poufności treści wysyłanych pism.

Ad. 15. Oddział terapeutyczny dysponuje 56 miejscami w 12 celach mieszkalnych. W oddziale znajduje się: jedna cela jednoosobowa, trzy cele trzyosobowe, jedna cela czteroosobowa, trzy cele pięćosobowe, jedna cela sześćosobowa, dwie cele siedmioosobowa, jedna cela ośmioosobowa. Niewątpliwie przeważająca ilość cel wieloosobowych stanowi utrudnienie w prowadzeniu oddziaływań psychokorektywnych, szczególnie przy potrzebie uwzględnienia specyfiki zaburzeń skazanych przebywających w oddziale terapeutycznym i konieczności zastosowania się do zaleceń lekarskich odnośnie przydzielenia dolnego łóżka.

Ze względów architektonicznych nie jest możliwe rozgraniczenie w oddziale cel wieloosobowych na mniejsze, natomiast usytuowanie oddziału terapeutycznego w innym pawilonie mieszkalnym wymagałoby wysokich nakładów finansowych związanych z kapitalnymi remontami obu oddziałów oraz skutkowałoby koniecznością zmniejszenia pojemności całego zakładu, co w obecnej sytuacji przeludnienia zakładów karnych nie jest możliwe do realizacji.

Ad. 16. Terapia zajęciowa w oddziale terapeutycznym stanowi podstawowe narzędzie terapeutyczne. Zatrudnienie drugiego terapeuty zajęciowego usprawniłoby przebieg terapii w oddziale, skutkowało poszerzeniem oferty dla skazanych, a także zintensyfikowałoby prowadzenie zajęć. Obecnie nie ma możliwości dokonania przesunięcia etatów z innych pionów służby do oddziału terapeutycznego, a z uwagi na brak wolnych etatów nie ma możliwości zatrudnienia dodatkowego terapeuty zajęciowego. W przypadku pozyskania etatów Zakład Karny w Chełmie zatrudni osobę na stanowisku terapeuty zajęciowego.

Ad. 17. Osadzeni zakwaterowani w pawilonie mieszkalnym A mają możliwość korzystania ze spacerów na placach spacerowych zlokalizowanych przy tym pawilonie. Znajdują się tam cztery pola spacerowe o powierzchni ok. 36m^2 każde ($4,25\text{m} \times 8,5\text{m}$). Pola spacerowe mają $3,3\text{m}$ wysokości, wykonane są z płyt żelbetowych, przykryte są siatką typu concertina. Osadzeni zakwaterowani w pawilonach mieszkalnych B i D mają możliwość korzystania ze spacerów na placach spacerowych zlokalizowanych przy pawilonie mieszkalnym D, gdzie znajduje się sześć pól spacerowych. Dwa pola mają wymiary $4\text{m} \times 8\text{m} = 32\text{m}^2$, a cztery pozostałe $4\text{m} \times 10\text{m} = 40\text{m}^2$. Pola spacerowe są konstrukcji stalowej z poszyciem ścian blachą trapezową o wysokości 3m . W celu zapewnienia bezpieczeństwa jednostki oraz osób pozbawionych wolności korzystających ze spacerów są przykryte siatką typu concertina przed możliwością nie kontrolowanego dynamicznego pokonania ścian. Wszystkie pola spacerowe wyposażone są w ławeczki i zlokalizowane są na zewnątrz budynku, co umożliwia skuteczną wentylację oraz zapewnia stały dostęp i wymianę świeżego powietrza. Ciągi piesze są utwardzone.

Ad. 18. W oddziale terapeutycznym prowadzone są zajęcia psychokorektywne zgodnie z programem terapeutycznym oddziału. Program obejmuje zajęcia o następującej tematyce:

- Trening umiejętności interpersonalnych,
- Trening dla sprawców przemocy w rodzinie,
- Trening pracy nad złością i agresją,
- Trening umiejętności społecznych i poznawczych dla skazanych upośledzonych umysłowo,
- Zajęcia edukacyjne z zakresu profilaktyki zdrowotnej,
- Trening w zakresie wyglądu zewnętrznego i higieny osobistej,
- Zajęcia edukacyjne dla osób z problemem alkoholowym,
- Zajęcia edukacyjne z zakresu seksualności człowieka,

Czas trwania poszczególnych bloków programowych jest ściśle określony. Intensywność oraz sekwencja realizacji wyodrębnionych bloków programowych jest zmienna, z powodu uzależnienia od charakteru populacji osadzonych aktualnie

przebywających w oddziale. Spośród skazanych wyznacza się grupy, do których adresowane są poszczególne bloki programowe. Przy selekcji do udziału w bloku programowym personel terapeutyczny uwzględnia diagnozę psychologiczną i psychiatryczną pacjenta oraz zadania zawarte w indywidualnym programie terapeutycznym. Większość skazanych przebywających w oddziale terapeutycznym uczestniczyła w zajęciach grupowych będących w ofercie programu. W przypadku zajęć edukacyjnych skazani będą mieli możliwość ponownego uczestnictwa w zajęciach w celu utrwalenia zdobytej wiedzy. Personel rozważy możliwość cyklicznego prowadzenia zajęć przy uwzględnieniu populacji skazanych aktualnie przebywających w oddziale. Wyznacznikiem będzie rodzaj zaburzeń oraz termin końca kary.

Ad. 19. Prowadzenie zajęć z zakresu kultury fizycznej i sportu jest niezmiernie ważne w warunkach oddziału terapeutycznego. Dostrzega się potrzebę poprawy bazy materialno-technicznej do prowadzenia tego typu zajęć. Obecnie z uwagi na brak środków finansowych nie ma możliwości zakupu sprzętu sportowego z odpowiednimi certyfikatami. Sprzęt będzie uzupełniany w miarę pozyskania środków finansowych. Ponadto będą czynione starania o zatrudnienie na umowę – zlecenie osoby posiadającej kwalifikacje nauczyciela wychowania fizycznego, trenera lub instruktora do prowadzenia tego typu zajęć. Ze względu na znaczące uszczuplenie obsady kadrowej w dziale penitencjarnym, dotychczasowy wychowawca ds. sportu jest zobowiązany do prowadzenia grupy wychowawczej i na dzień dzisiejszy nie ma możliwości rozszerzenia jego zakresu obowiązków o prowadzenie zajęć sportowych w oddziale terapeutycznym.

Ad. 20. W ramach przeprowadzenia badań skuteczności oddziaływań realizowanych w oddziale terapeutycznym od nowego roku zostaną wprowadzone ankiety ewaluacyjne dla nowo przybyłych skazanych. Ankiety będą zawierały pytania dotyczące oceny skazanych odnośnie własnych umiejętności w zakresie: pracy w grupie, wiedzy na temat uzależnień, dbałości o higienę osobistą, radzenia sobie ze złością i agresją, nawiązywania i utrzymywania kontaktów interpersonalnych, samowiedzy i samooceny, kompetencji społecznych, konstruktywnego radzenia sobie w sytuacjach trudnych, wiedzy na temat instytucji udzielających pomocy skazanym po opuszczeniu zakładu karnego. Ankiety te będą wypełniane przez skazanych nowoprzybyłych w dniu przyjęcia oraz w dniu opuszczania oddziału terapeutycznego. Obecnie trwają prace nad opracowaniem ankiety.

Ad. 21. Zostały uaktualnione dane zamieszczone na tablicach informacyjnych w poszczególnych oddziałach mieszkalnych. Zami eszczone treści będą na bieżąco weryfikowane.

Przedkładając powyższe sposoby realizacji wydanych zaleceń proszę o ich akceptację.

Wyk. w 2 egz.

1. adresat

2. a/a

AK/jak

Z powodzeniem
Z up. DIREKTORA
Zakładu Karnego w Chełmie
Z-ca DIREKTORA
Zakładu Karnego w Chełmie

pplk. Zbigniew Wysockiński

OKRĘGOWY INSPEKTORAT
SŁUŻBY WIĘZIENNEJ
w LUBLINIE

BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH
WPL. 2012-12-27
ZAL. / NR 1521730

OI/ZP -073/32/12/3611

Lublin, dnia 13 grudnia 2012 r.

RPO-708083/12

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich
Al. Solidarności 77
00-090 Warszawa

W odpowiedzi na pismo RPO – 708083 – VII - 720.5/12/WS związane z Raportem Mechanizmu Prewencji z wizytacji Zakładu Karnego w Chełmie przeprowadzonej w dniach 31 lipca – 1 sierpnia 2012 r. informuję, iż zgodnie ze skierowanym zaleceniem decyzją Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej w Lublinie z dnia 23 listopada 2012 r. w projekcie planu wydatków budżetowych na 2013 r. dla Zakładu Karnego w Chełmie wydzielono dodatkowe środki celowe w wysokości 11 000 zł. Środki powyższe wydzielone zostały w paragrafie 4210 na zakup materiałów niezbędnych do remontu cel opisanych w treści protokołu.

Z-CA DYREKTORA OKRĘGOWEGO
Służby Więziennej w Lublinie

plik Jerzy Kopeć

Wyk. w 2 egz.
egz. nr 1 – adresat – pismo
egz. nr 2- a/a
ER/ER